

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 007939 24 Uvp
Banjaluka, 14.08.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Božane Vulić članova vijeća, uz učešće Nataše Božić zapisničara, u upravnom sporu po tužbi S. B. iz [...], opština T. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv rješenja broj FDZ-2975/23 od 12.06.2023. godine, tuženog JU Javnog fonda za dječiju zaštitu Republike Srpske, Bijeljina, u predmetu priznavanja prava na pomoć za opremu novorođenčeta, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 007939 23 U od 03.01.2024. godine, na sjednici vijeća održanoj 14.08.2025. godine donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 007939 23 U od 03.01.2024. godine preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv zaključka Filijale Doboje, Poslovnica Teslić broj FDB-640-3099/23 od 03.04.2023. godine. Tim prvostepenim zaključkom odbačen je zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na pomoć za opremu novorođenčeta, zbog nepotpune dokumentacije.

Odbijanje tužbe obrazloženo je navodima suda da je osporeni akt pravilan i zakonit, te da je u postupku koji je prethodio donošenju osporenog akta nesporno utvrđeno da tužiteljica nije dostavila svu potrebnu dokumentaciju odnosno da nije dostavila dokaz da ne ostvaruje pravo na pomoć za opremu novorođenčeta u Nj., državi rođenja djece u smislu odredbe člana 11. stav 1. i 3. Zakona o dječijoj zaštiti („Sl. glasnik RS“, broj 114/17, 122/18, 107/19 i 119/21), na osnovu kojeg bi se moglo utvrditi da li tužiteljica ispunjava uslove za dodjelu pomoći za opremu novorođenčeta. Ovo iz razloga što su djeca rođena u SR Nj., a što je ukazivalo da tužiteljica nema aktivno prebivalište u Republici Srpskoj, već da je njeno stvarno boravište u inostranstvu. Prilikom dostavljanja pismena u ovom postupku tužiteljica nije pronađena na kućnoj adresi, već je pismeno zaprimio njen svekar te uz činjenicu da nije priložila tražene isprave izdate od nadležnog inostranog organa, to je postupajući organ supsidijarno primijenio odredbu člana 11. stav 1. i 3. Zakona o dječijoj zaštiti zakona koja se odnosi na obavezu pribavljanja dokaza o ostvarivanju prava po istom osnovu, a sve imajući u vidu da su djeca rođena u SR Nj.. Tužiteljica nije postupila po navedenom traženju a imala je mogućnost da u ostavljenom roku dostavi traženu dokumentaciju, a ukoliko je kako navodi u tužbi, u Nj. otišla kao turista gdje se prije vremena porodila, mogla je dostaviti tuženom pored tražene dokumentacije dokaz o prijavi boravka u Nj., što nije učinila, a nije dostavila i neki drugi dokaz da joj je stvarno prebivalište u Republici Srpskoj te uz činjenicu da nije

potpisala ni priloženu dokumentaciju, kućnu listu i dr., to proizlazi pravilnim zaključak tuženog, da tužiteljica ima faktičko boravište u inostranstvu. Iz tog razloga činjenica da je uz tužbu dostavila uvjerenje o državljanstvu od 26.06.2023. godine i kopiju njene lične karte, izvode iz matičnih knjiga rođenih za mldb 1 i mldb 2 te privremeno otpusno pismo a imajući u vidu odredbu člana 19. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS) je bez uticaja na drugačije rješenje ove upravne stvari, jer među strankama nije sporno da je tužiteljica državljanka Republike Srpske i da su djeca rođena u inostranstvu.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje tužiteljica osporava zakonitost pobijane presude zbog povrede zakona, drugog propisa ili opšteg akta kako to iz sadržaja zahtjeva proizlazi. Citira odredbe člana 11. stav 1. Zakona o dječijoj zaštiti i ukazuje da nijednom zakonskom odredbom nije propisano da je u obavezi da dostavi dokaze o ostvarivanju prava na pomoć za opremu novorođenčeta po istom osnovu imajući u vidu da su djeca rođena u Nj.. Prejudicira se bez bilo kakvih dokaza u tom pravcu da je ostvarila nekakvu naknadu u inostranstvu, što nije tačno i nejasno je po kom osnovu bi ona kao građanin Republike Srpske ostvarila neko pravo u drugoj državi u kojoj nije ni prijavljena i u kojoj je boravila kao turista odnosno u posjeti suprugu koji tamo privremeno radi i prijevremeno se porodila u sedmom mjesecu trudnoće. Iz obrazloženja pobijane presude nejasno je o kakvoj se supsidijarnoj primjeni prava radi i zbog čega je uskraćena u ostvarivanju traženih prava. Tuženi a i nižestepeni sud svoje zaključke temelje na pretpostavkama da je znala da bi se mogla ranije poroditi i s obzirom da se radilo o blizanačkoj trudnoći koja se smatra rizičnom da nije trebala putovati u Nj.. Ono što je zakonom traženo smatra da je ispunjeno, jer je državljanin BiH i Republike Srpske, ima ličnu kartu opštine T. izdatu nešto više od godinu dana prije rođenja djece, nezaposlena je, što je sve i dokazala zbog čega joj je trebalo priznati traženo pravo. Ukazuje na kršenje odredaba Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP) od strane upravnog organa, koji je sav teret dokaza prebacio na tužiteljicu, a mogao je i da ih pribavi po službenoj dužnosti, a uz to je propustio da je sasluša kao stranku. Nalaganje pribavljanja dokaza od strane inostranih organa, koji se ne može pribaviti sračunato je samo u pravcu odbijanja, odnosno odbacivanja zahtjeva. Prijemi pismena od strane druge osobe, što se potencira na nekoliko mjesta nisu ni od kakvog značaja za predmetni postupak i nije jasno šta se time želi reći, s obzirom da se nije žalila na prijem pismena, jer je sve radnje preduzimala u roku. Ukoliko je organ sumnjao da je neko primao pismena u njeno ime mogao je tražiti dostavljanje drugih dokaza na primjer putne isprave iz koje bi se moglo vidjeti kad je i koliko boravila u Nj. ili najjednostavnije je pozvati što je takođe bila obaveza organa. Postupanje organa se „doima“ izrazito pristrasnim i na štetu tužiteljice s ciljem da se odbije za ostvarivanje prava koje joj pripadaju po zakonu. Shodno navedenom predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači i donese meritorna odluka.

Tuženi u odgovoru na zahtjev osporava njegove navode. Navodi istorijat postupka. Citira odredbu člana 11. stav 1. Zakona o dječijoj zaštiti i dodaje da je u predmetnoj upravnoj stvari supsidijarno primijenjen dio odredbe koji ovo pravo omogućava i majkama povezanim sa drugim državama, po činjenici rođenja, državljanstva ili nekom drugom osnovu. Kako se u tim slučajevima traži dostavljanje dokaza da u drugoj državi majka nije ostvarila pravo po istom osnovu, to i u ovoj upravnoj stvari, na osnovu činjenice rođenja djece van teritorije Republike Srpske, supsidijarno primijenjen dio odredbe člana 11. stav 3. Zakona o dječijoj zaštiti i od tužiteljice zahtijevano dostavljanje dokaza da u državi rođenja djece to pravo nije ostvareno. Uprkos tome što je tužiteljica temeljila svoju žalbu, a kasnije tužbu na činjenici da po osnovu prebivališta na teritoriji Republike Srpske, ima pravo na pomoć za opremu novorođenčeta izvjesno je da je podneseni zahtjev cijenjen na osnovu okolnosti da stranka

nije dostavila traženu javnu ispravu izdatu od strane nadležnog inostranog organa, o činjenici ostvarivanja prava po istom osnovu obzirom na utvrđenu povezanost roditelja djece sa drugom državom. Tužiteljica je iskoristila činjenicu aktivnog statusa prebivališta u Republici Srpskoj pa njena neaktivnost u pribavljanju tražene isprave izdatu od strane inostranog organa ukazuje da je ista nastojala zanemariti njenu povezanost sa faktičkim prebivalištem (boravištem) njenog supruga odnosno relativizovati potrebu dodatnog utvrđivanja činjenica iz kojih bi se utvrdila ispunjenost uslova za ostvarivanje traženog prava. Prvostepeni organ se na osnovu indicija, koje su dovele u pitanje faktičko prebivalište odnosno element domicila majke, opredijelio da supsidijarno cijeni odredbu člana 11. stav 3. Zakona o dječijoj zaštiti odnosno činjenice i okolnosti koje su važne za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja. Izvod iz matične knjige rođenih za oboje djece jasno su dokazali da su djeca rođena van teritorije Republike Srpske, pa prijava u matičnu knjigu rođenih za matično područje T. nije dovedena u pitanje, ali ista samo po sebi ne predstavlja odlučnu činjenicu u postupku ostvarivanja traženog prava. Navodi tužiteljice da nije postojala mogućnost pribavljanja dokaza iz inostranstva o činjenici ostvarivanja prava po istom osnovu ne mogu se uvažiti kao opravdani obzirom da nije učinila izvjesnom preduzimanje bilo kakve radnje u tom pravcu. Prema navedenom proizlazi pravilnim zaključak kojim je odbačen zahtjev tužiteljice iz razloga nepotpune dokumentacije obzirom da u ostavljenom roku nije pribavljen nedostajući dokaz, što je sud u pobijanoj presudi pravilno i detaljno obrazložio. Shodno navedenom predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, kao i spise predmeta upravnog spora i upravnog postupka na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Iz podataka spisa proizlazi da je tužiteljica dana 20.02.2023. godine podnijela zahtjev za ostvarivanje prava na pomoć za opremu novorođenčeta, za dvoje novorođene djece (blizanci). Uz zahtjev je priložila ovjerenu izjavu o članovima zajedničkog domaćinstva, izvode iz matične knjige rođenih za oboje djece mldb 1 i mldb 2 i potvrdu MF banke Ekspozitura T. o otvorenom transakcionom računu. U tom postupku prvostepeni organ je zbog činjenice da su djeca rođena u M. u SR Nj., smatrao potrebnim da tužiteljica dokaže da li je ostvarila traženo pravo na opremu novorođenčeta u državi rođenja djece. Aktom od 13.03.2023. godine je od tužiteljice, osim dokaza koje je priložila zatražio dostavljanje dokaza da ne ostvaruje pravo na opremu novorođenčeta u državi rođenja djece. Za navedeno tužiteljici je ostavljen rok od 7 dana, te je upozorena da će u smislu člana 56. ZOUP zahtjev biti odbačen ukoliko ne postupi po traženom. S obzirom da tužiteljica nije u ostavljenom roku postupila po navedenom traženju i nije dostavila nikakav dokaz o toj činjenici, prvostepenim zaključkom od 03.04.2023. godine njen zahtjev je odbačen kao nepotpun. U žalbi, a potom i u tužbi i zahtjevu tužiteljica je osporavala dostavljanje traženog dokaza navodeći da se takav dokaz ne može pribaviti, a takođe i da je njena poveznica sa SR Nj. činjenica da su djeca slučajno rođena u toj državi prilikom posjete suprugu, da je njeno prebivalište u RS odnosno u T., da je državljanin Republike Srpske i da je sve to dokazala, te smatra da su ispunjeni uslovi da joj se traženo pravo prizna. Osporenim aktom žalba je odbijena kao neosnovana uz obrazloženje da je osnov za dopunu dokaza prvostepeni organ našao u činjenici da su djeca rođena u inostranstvu SR Nj., te s obzirom na boravak oca i majke odnosno njihovu povezanost sa tom državom postoji osnov za supsidijarnu primjenu stava 3. odredbe člana 11. Zakona o dječijoj zaštiti na osnovu koje je i zatraženo od tužiteljice da dostavi dokaz da pravo na pomoć za opremu novorođenčeta nije ostvarila u državi rođenja djece.

Odredbom člana 11. stav 1. Zakona o dječijoj zaštiti propisano je da pravo na pomoć za opremu novorođenčeta ostvaruje majka sa prebivalištem u Republici za svako novorođeno

dijete u porodici bez obzira na materijalni status porodice i mjesto rođenja djeteta, a stavom 3. te odredbe koju kako tuženi navodi „djelimično supsidijarno“ primijenjuje propisano je da pravo na pomoć za opremu novorođenčeta može ostvariti i majka koja je strani državljanin i ima stalni ili privremeni boravak u Republici pod uslovom da je dijete rođeno na teritoriji Republike i da u državi čiji je državljanin nije korisnik prava po istom osnovu.

Prema navedenom osnovni uslov za ostvarivanje prava iz stava 1. citirane odredbe člana 11. Zakona o dječijoj zaštiti je da majka ima prebivalište u Republici. Mjesto rođenja djeteta i materijalni status nisu određujući. Dakle generalno uzevši činjenica da su djeca tužiteljice rođena u SR Nj. u ovom postupku nije od uticaja. S obzirom da je tužiteljica dokazala da je državljanin Republike to je za ispunjenje uslova bilo neophodno raspraviti da li ona ima aktivno prebivalište u Republici što na osnovu izvedenih dokaza nije utvrđeno, jer kućna lista, koju nije potpisala, već je potpisana od strane R. B. i lična kartu koju je tužiteljica dostavila nisu dovoljne za utvrđivanje te činjenice.

Tuženi na posredan način, zbog činjenice da je država rođenja djece SR Nj. i da otac djece radi u Nj., zaključuje da tužiteljica nema aktivno prebivalište u Republici, što smatra osnovom da od iste potražuje da dostavi dokaz da u državi rođenja djece nije ostvarila pravo po istom osnovu, pritom pogrešno se pozivajući se na „supsidijadnu“ primjena dijela stava 3. navedene odredbe.

Po ocjeni ovog suda nema mjesta primjeni te odredbe s obzirom da ista propisuje mogućnost ostvarivanja prava na pomoć za opremu novorođenčeta za majku koja je strani državljanin i ima stalni ili privremeni boravak u Republici i pod uslovom da je dijete rođeno na teritoriji Republike, što u konkretnom nije slučaj, jer je tužiteljica državljanin RS, a djeca su rođena u SR Nj.. Dakle, tuženi pogrešno tumači ovu odredbu, pa nije bilo osnova, a ni mogućnosti da se od tužiteljice potražuje dostavljanje dokaza da u državi rođenja djece nije korisnik prava po istom osnovu, već je trebalo zahtijevati da dostavi dokaze iz kojih bi se utvrdilo aktivno prebivalište tužiteljice (prijava prebivališta, pasoš i sl.). Činjenica da te dokaze tužiteljica nije samoinicijativno dostavila, ne može joj se stavljati na teret, jer je to po članu 56. ZOUP dužnost prvostepenog organa.

Prema tome nije bilo osnova ni za odbacivanje zahtjeva tužiteljice kao nepotpunog, već je o istom trebalo meritorno odlučiti, nakon raspravljanja sporne činjenice aktivnog prebivališta tužiteljice kao uslova iz odredbe člana 11. stav 1. Zakona o dječjoj zaštiti.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi ostvareni su razlozi predviđeni odredbama člana 35. stav. 2. ZUS, pa se zahtjev tužiteljice za njeno vanredno preispitivanje uvažava, na osnovu odredaba člana 40. stav 1. i 2. tog zakona, pobijana presuda preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava, jer su ostvareni razlozi iz odredaba člana 10. tačke 2. i 4. ZUS.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić